

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 6. Gaspar Monroïus Omaguacis Christo lucrandis insistit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

appellare, in emeritâ senectute nihil exoptans avidius, quàm reliquam vitam in vestigijs tantû viri relegendis ponere. Post aliquantulam quietem, Salonius & Lorenzana statim se ad intermissa caritatis referunt officia; Paraquariensium pagos, quos in eorum absentia Romerus & Barlena Apostolicè etiam percurrerant, pervagantes.

IN Assumptionis urbe mirum in modum surgebat templi fabrica, Magistratûs præsertim benevolentia, qui operas inter cives omnes ita partiti fuerat, ut nulli essent ab labore exempti: divites servitia submittebant: fabri sine mercede fabricabant: pauperes, cibatu ab potentibus ministrato, contenti, operi insiltebant: pueri, fœminæque, nullo Indorum Hispanorûve discrimine, terram atque aliam materiam bajulabant, dictitantes, omnibus profuturam molem omnium manibus erigi debere. Romero identidem flagitanti, ut ab pretiosa nimis materia abstinerent, ne civitas supra vires gravaretur; uno ore respondebant, nihil quæstuosius esse, quàm pro bono Jesu pretiosissima quæque impendere. Anno millesimo quingentesimo nonagesimo quinto, solemnî apparatu in novam ædem nondum perfectam venerandum Christi Corpus inductum est. Quæ etiam tempestate Joannes Romerus, relicto, qui Socii in Assumptionis urbe & Villaticæ degentibus præfesset, Marcello Lorenzana, ad Sanctæ Fidei oppidum secundo Paraquario & flumine Argenteo navigavit: ubi quæcumque in Assumptionis urbe fecerat, solus ipse per octodecim integros menses renovavit: tanto Indorum Hispanorûmque concursu, & laborum fructu, ut civitas perspectis utrorumque conversionibus, ab Peruvix Provinciali, honestissimis verbis laudatò Romero, Socios & perpetuitatem sedis postularit. Interim Joannes Aquila, in rebus domesticis utilis, & bonus adjutor, qui etiam in tyrociniò Deum quingentis amoris actibus numeratò singulis diebus colere solebat, in Assumptionis urbe extinctus est, eoque, quo in sepulcrum illatus est, die Alfonso Barlenam maligna aura ita afflavit, ut per sex horas, profligatis in reliquam vitam residuis viribus, exanimatus jacuerit.

DUM hæc per Paraquariæ Præfecturam gererentur, Societas Omaguacatum genti, Christo & Hispano nomini conciliandæ, feliciter æquè ac fortiter insiltebat. Omaguacæ Tucumanix fines, quæ Peruvix obtenditur, habitant. Sub initia occupatæ provinciæ Hispanis servierant, & multi Christi fidem receperant: sed ab triginta ferme annis, occisis Christianis Sacerdotibus, atque Hispanorum plurimis, rebellaverant, cædibus & latrocinii non tantum vias ipsas, quæ in Peruviam itur, verum etiam villas ac oppida infestantes. Nullus erat ad ferocissimam gentem domandam aditus: crudelitate sese undique sepierant: Hispanis incassum diu omnia frustra expertis. Mixti omnes, Ethnici Christianique, antiquis vivebant moribus, nulli rei magis intenti, quàm ne rursus in Hispanorum manus, vindictæ metu, inciderent. Sed Gaspar Monroius, pulchræ mortis avidus, Christi auspiciis omnia tribuens, Hispanis omnibus temeritatem propositi dissuadentibus, cum Joanne Toletano laico Cruce armatus, eò ire ausus, præter spem à Barbaris hospitaliter exceptus est. Quis credat? sermonis Divini vi, paucorum dierum spatio, quinque oppidorum municipales, cædibus & sacrilegijs infames, Socii se erudiendos tradidère, Christiana nomina postulantes. In primo congressu, ex his lupis sexcenti in oves mutati, per primi Sacramenti ostium in Christi ovile inducti sunt: ducenta & octodecim Christianorum paria, abjuratis erroribus, matrimonii vinculo alligari se siverunt: ut discas; humanas rationes præ divino præsidio spernentibus, ardua quæque in proclivi fore; si magnanimitas adhibeatur. Manifesto Dei auxilio Sociorum virtus in pagorum uno adjuta est: quippe Ethnica mulier, recenter Christianis imbuta Sacramentis, ad conditum baptizandis diem & locum, invitante Monroio, venite renuens, in agro repentino fato dirigit. & infans ab parente, ne sacris initiaretur, clam habitus in latebris, etiam inexpectatus obiit: quibus portentis territi Barbari turmatim ad Monroium concurrebant, cælestes minas tempestivè recepto Baptismo prævertere amantes. Observatum est his

CAPUT

V.

Res in Assumptionis & Sanctæ Fidei urbibus benè geritur.

Assumptionis templum erigitur.

1595.

Sancta Fidei urbs excollitur.

Mors Joannis squila.

Barlena maligna aura afflatur.

CAPUT

VI.

Gaspar Monroius Omaguacis Christo lucrâ dis insilit.

Omaguacatum mores.

Gasparis Monroii magnanimitas.

Sexcenti baptizantur.

*Demonium
invidia.*

CAPUT
VII.
Piltipicone
conciliato
pax cum
Omaguacis
stabilitur.
Piltipiconis
mores.

*Gasparis
Monroio ma-
gnanimitas.*

*Monroii
Oratio.*

*Monroii pru-
dentia.*

*Omaguaca
pacificatur.*

CAPUT
VIII.
Reliquæ
Omaguaca-
rum res nar-
rantur.

temporibus, quibus solemnî ceremoniâ sacro Fonte Catechumeni tingebantur, frequentissimos simul canes in forum, præter morem, convenisse; adeo terribiles latratus baubatusque edentes, nihil ut dubitaretur eorum fauces infestas esse ab Dæmonibus, prædam sibi eripi caninâ rabie ululantibus.

ULTERIORIBUS ausis obstabat Piltipico, Mortalium ferocissimus, interioris Omaguacatum regionis oppidum insidens. Is ab triginta fermè annis omni se scelere turpaverat, Sacerdotum sanguine sacrilegas manus sæpè imbuerat, templa cremaverat, Cruces everterat, Oppida & Villas Hispanorum depopulatus fuerat, viatores, quoties se occasio obtulerat, atrociter mactaverat; omnia denique, externi nominis odio, sulque deque habebat. Nihil profuerant Prætoris Tucumaniz conatus, nihil Hispanorum virtus tot acceptis cladibus in vindictam irritata, nihil blanditiæ, nihil promissâ, nihil Baptismi olim ab eo suscepti reverentiâ commemoratio: incassum ceciderant cuncta. Gaspar Monroius, considerata hujus monstri conditione, non satis apud se statuebat, quid sibi faciendum esset: nam si se tyranno objectum iret, certa mors timebatur: si obstaculum non amoliretur, ultra tendere non poterat. Certus denique pro propagandâ fide periculi adeundi, amore Christi piè temerarius, cum Socio se dat in viam. Adventantem Piltipico superbè excepit: sed Monroius æstimans non aliam rationem ad eludendam hominis superbiam certiorè fore, quàm si honorem parvi se facere ostendèret, Christianam fortitudinem ferocitati opponens, in hunc fermè modum tyrannum alloquutus fertur. *Vides, inquit, ô Piltipico, quanto tua salutis desiderio flagrem, qui, cognita morum tuorum insolentiâ, mortem non veritus, inermem me & indefensum tibi objectum venerim: nullus Sacerdos in Omaguacatum regione tua sævitia superest: tu non unos crudeliter excruciatos trucidasti: templa Christiana combussisti: Cruces deturbasti: sacra prophanaq; miscuisti. Quæ scelera sigillatim recenserem, si iracundiam tuam irritare, quàm te ad penitentiam invitare, mallet. Hæc una causa spernendæ mortis fuit, ut te ad penitentiam excitatum, matura jam Dei ira eriperem. Nemo mortem amat, nisi egregio præmio inescatus. Tua salus aditæ mortis magnam pretium mihi est, quæ olim sanguine Christi constitit: redimere meo periculo veni æterna supplicia tue senectuti in terram proclivi imminentia. Pro te vadem me sistam æterno Iudici, si respiscere mavelis, quàm in crudelitate persistere. Elige de duobus unum, vel salutem tuam, vel meam mortem: utrumlibet mihi in votis est; nam pro Christo mori lucrum erit, & perditioni te eripere summum gaudium.* Hæc erecto præsentique animo cum dixisset, atque insuper Hispanorum iras supra modum proritas exaggerasset, advertit tyrannum posito supercilio nonnihil se humanius habuisse: nam mox è levi cucurbitâ vinum Monroio propinavit; qui quamvis summopere abhorreret ab ejusmodi portione, quam sciret è tritico Turcico, vetularum dentibus trito, factam, admisit tamen, & summis labris libavit, tantâ approbatione hominis, suum poculum admitti gaudentis, ut illic se Sacerdoti inclinans, plerosque oppidanos suos Christianâ doctrinâ & Sacramentis imitandos stiterit. Monroius, in omnem occasionem rei benè gerendæ intentus, illicet à Piltipicone petit, & impetrat ad ultiores Omaguacatum populos commeatum: apud quos magno fructu verbum Dei seminatam ivit. Ex eâ expeditione redux, Piltipiconi se iterum sistit, cum quo pacis conditiones ex voto constituit. Quibus rebus cognitis, Joannes Velascus Ramites Tucumaniz Prætor omnibus latitiis incessens, datis ad Gasparem Monroium honorariis literis, legitima confirmatæ pacis instrumenta, suo & urbanorum Magistratum Chyrographo impressa, mittit, rogans, ut ea nomine publico Piltipiconi explicaret. Quâ re etiam ex animi sententiâ confectâ, finitimæ Hispanorum urbes gratulationis signa edidère, pacem, vitam, bona, villas, prædia, templa, urbes, filios, omnia denique Gaspari Monroio, pacis arbitro, se debere affirmantes.

INTERIM Petrus Agnascus, multis in ducentarum leucarum itinere baptizaris, I ex Frontonum finibus Tucumaniz urbes transectus, Gaspari Monroio, prout in mandatis habebat, se tandem adjunctum venit: qui adunatis viribus Omaguaca-

rum